

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА

вибіркова

Освітньо-професійна програма

Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)

Спеціальність A4 Середня освіта

(за предметною спеціальністю A4.021 Англійська мова та зарубіжна література)

Галузь знань A Освіта

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Факультет іноземних мов

Мова навчання англійська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни “ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА” складена відповідно до освітньо-професійної програми “Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)”

Розробник: _____ асист. Довгопола А. С. _____

Викладачі, що забезпечують читання даної навчальної дисципліни:
_____ асист. Довгопола А. С. _____

Затверджено на засіданні кафедри _____ англійської мови _____

Протокол № 7 від “ 25 ” серпня 20 25 року

Завідувач кафедри _____ Ольга СОЛОВЙОВА

Схвалено методичною радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від “ 27 ” серпня 20 25 року

Голова методичної ради _____ Ірина БЕЖЕНАР

Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни:

Навчальний практичний курс «Практична фонетика англійської мови» призначений для студентів спеціальності 014 «Середня освіта» та спрямований на формування й удосконалення фонетичної компетентності майбутніх учителів англійської мови. Основний акцент курсу зроблено на опрацюванні суперсегментного рівня фонетичної системи англійської мови. У межах курсу вивчаються інтонаційні засоби сучасної англійської мови та особливості їх функціонування в усному мовленні. Значна увага приділяється формуванню навичок правильного інтонаційного оформлення висловлювань у різних комунікативних ситуаціях. Студенти ознайомлюються з типами інтонаційних моделей та їх роллю у передачі смислових і прагматичних відтінків мовлення. Практичні заняття спрямовані на формування вміння адекватно добирати інтонаційні засоби відповідно до комунікативного наміру мовця. Студенти навчаються визначати та реалізовувати логічний наголос як засіб смислового виділення ключової інформації у висловлюванні. Курс також сприяє розвитку навичок фонетичного аналізу мовлення. Отримані знання та вміння є необхідними для ефективної усної комунікації англійською мовою. Вони становлять важливу складову професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов. Курс забезпечує основу для якісного викладання англійської мови в закладах загальної середньої освіти.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

✓ Пререквізити – Основна іноземна мова, Вступ до спеціальності

Результати навчання:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.
- ЗК11. Здатність дотримуватись вимог законодавства щодо академічної доброчесності й використання об'єктів авторського права; мережевий етикет у професійній діяльності.
- ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.
- ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.
- ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.
- ПК 1. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в закладі середньої освіти.

ПК 2. Здатність проектувати педагогічну діяльність, володіти професійно-методичною компетентністю для планування і проведення занять з іноземної мови та зарубіжної літератури.

ПК 3. Здатність використовувати ефективні шляхи формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей школярів у процесі навчання іноземної мови.

РН4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами. РН9. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності

ПРН 5. Уміє здійснювати міжкультурну комунікацію і долати міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються, а також знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік зпідготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1	2	3	90		30			60		Залік
Заочна	1	2	3	90		8			82		Залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Звукова система сучасної Англ мови												
ТЕМА 1. СУПЕРСЕГМЕНТНИЙ РІВЕНЬ ФОНЕТИЧНОЇ			5				10			1			14

СИСТЕМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ										
ТЕМА 2. НАГОЛОС В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ. ВИДИ ТА ФУНКЦІЇ НАГОЛОСУ		5			10			1		14
ТЕМА 3. ЛОГІЧНИЙ НАГОЛОС ЯК ЗАСІБ СМИСЛОВОГО ВИДІЛЕННЯ		5			10			2		13
Разом за ЗМ1		15			30			4		41
Тем практичних занять	Змістовий модуль 2 Інтонаційні патерни англійської мови									
ТЕМА 1. ІНТОНАЦІЯ ЯК СУПЕРСЕГМЕНТНИЙ ЗАСІБ МОВЛЕННЯ		5			10			1		14
ТЕМА 2. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ТА ТИПИ ІНТОНАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ		5			10			1		14
ТЕМА 3. ІНТОНАЦІЙНІ ПАТЕРНИ В РІЗНИХ ТИПАХ РЕЧЕНЬ		5			10			2		13
Разом за ЗМ 2		15			30			4		41
Усього годин		30			60			8		82

Тематика та питання (завдання) практичних занять

Тема	Питання	Завдання
Модуль 1		
Тема 1. Суперсегментний рівень фонетичної системи англійської мови	What are the main suprasegmental features of English, and how do they differ from segmental features? How do intonation, stress, and rhythm contribute to meaning in spoken English? In what ways do suprasegmental elements affect intelligibility and comprehension in communication? How can suprasegmental patterns be systematically taught and practiced in the classroom?	Group Project: “Analyzing the Role of Suprasegmental Features in English Speech”
Тема 2. Наголос в англійській мові. Види та функції наголосу	• What are the different types of stress in English (lexical, grammatical, sentence) and how are they identified?	Group Project: “Exploring Word and Sentence Stress in English”

	<p>How does stress affect the meaning and function of words and sentences in English?</p> <p>What role does word stress play in distinguishing between similar-sounding words?</p> <p>How can learners develop accurate stress patterns through listening and speaking practice?</p>	
<p>Тема 3. Логічний наголос як засіб смислового виділення</p>	<p><i>What is logical stress, and</i> how does it differ from regular sentence stress?</p> <p>How does logical stress help convey emphasis, contrast, and information structure in English?</p> <p>In which communicative contexts is logical stress particularly important for meaning?</p> <p>What exercises and techniques can be used to teach learners to recognize and produce logical stress effectively?</p>	<p>Group Project: “The Impact of Logical Stress on Communication”</p>
Модуль 2		
<p>Тема 1. Інтонція як суперсегментний засіб мовлення</p>	<p>What is intonation, and why is it considered a suprasegmental feature of speech?</p> <p>How does intonation convey meaning, emotion, and attitude in English communication?</p> <p>What are the main functions of intonation in spoken English?</p> <p>How does intonation interact with other suprasegmental features like stress and rhythm?</p>	<p>Group Project: “Investigating Intonation Functions in Spoken English”</p>
<p>Тема 2. Основні елементи та типи інтонації в англійській мові</p>	<p>What are the primary elements of English intonation, such as pitch, tone, and melody?</p> <p>How can intonation patterns be categorized into types (e.g., falling, rising, fall–rise)?</p> <p>What functions do different intonation types serve in expressing statements, questions, and emotions?</p> <p>How can learners recognize and produce</p>	<p>Group Project: “Mapping English Intonation Types”</p>

	different intonation types accurately in speech?	
Тема 3. Інтонаційні патерни в різних типах речень	<p>How do intonation patterns vary in declarative, interrogative, and imperative sentences?</p> <p>What role does intonation play in distinguishing between yes/no questions and wh-questions?</p> <p>How can intonation signal emphasis, contrast, or new information in a sentence?</p> <p>What methods can be used to practice intonation patterns for different sentence types effectively?</p>	Group Project: “Intonation Patterns Across Sentence Types”

Самостійна робота студента

	<i>Тема</i>	<i>Завдання</i>	<i>Кількість годин</i>
1	Функціональні типи наголосу в речення	Опрацюйте науково-методичні джерела, присвячені використанню автентичних матеріалів у навчанні інтонації. Визначте основні типи автентичних матеріалів та їхню роль у формуванні інтонаційної компетентності.	20
2	Розробка та застосування інтерактивних методів навчання інтонації.	Дослідження ефективності інтерактивних вправ, ігор та цифрових платформ у формуванні навичок сприймання та відтворення інтонаційних моделей у студентів.	20
3	Використання автентичних матеріалів у навчанні інтонації.	Аналіз впливу автентичних аудіо- та відеоматеріалів на розвиток фонетичної компетенції та інтонаційної чутливості студентів.	20

✓ Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (ЗАЛК) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Критерії поточного оцінювання

Оцінювання включає активну участь в практичних заняттях (10 балів протягом семестру), виконання практичних завдань (30 балів протягом

семестру), написання модульних робіт (2 роботи протягом семестру по 10 балів)

Критерії оцінювання заліку

Залік складається з двох теоретичних питань по темах (10 балів за кожне) та виконання практичного завдання - читання тексту - 20 балів.

Критерії відповіді на питання

Бали Характеристика

- 0–2 відсутні знання, неправильні визначення, мало прикладів.
- 3–4 частково правильні думки, але багато помилок і незавершених ідей.
- 5–6 базові поняття названі, але пояснення неповні чи поверхневі.
- 7–8 правильні терміни, логіка, кілька прикладів і пояснень.
- 9–10 повне розкриття теми, чіткі визначення, якісні приклади.

Критерії оцінювання практичного завдання

Критерій 1 — Вимова та техніка (0–8 балів)

Бали Характеристика

- 0–2 Дуже багато помилок, слова не вимовляються зрозуміло, читання нерозбірливе.
- 3–5 Наявні помилки, але частина слів вимовлена правильно; читання не відповідає фонетичним нормам.
- 6–8 Мала кількість помилок, вимова зрозуміла, читання технічно добре.

Критерій 2 — Наголос і ритм (0–6 балів)

Бали Характеристика

- 0–2 Неправильний наголос у багатьох словах, порушений ритм.
- 3–4 Частково правильний наголос, ритм інколи порушується.
- 5–6 Правильні наголоси та природний ритм мовлення.

Критерій 3 — Інтонація та виразність (0–6 балів)

Бали Характеристика

- 0–2 Однотонно, без зміни інтонації, немає виразності.
- 3–4 Інтонація місцями правильна, деякі речення звучать природно.
- 5–6 Правильні інтонаційні малюнки речень, виразне читання.

Питання да самоконтролю

1. What is word stress and why is it important in English pronunciation?
2. How many syllables does the word “communication” have, and which one is stressed?
3. What is the difference between primary and secondary stress in English words?
4. Which types of words are typically unstressed in a sentence?
5. How does sentence stress differ from word stress?

6. What effect does logical stress have on meaning in a sentence?
7. Give an example of one sentence where the meaning changes if the logical stress What is rhythm in English speech and how is it related to stress?
8. Describe the falling intonation and when it is usually used.
9. Describe the rising intonation and in which types of sentences it appears.
10. What is fall-rise intonation and how does it affect the message of a sentence?
11. In a yes/no question, is the typical intonation rising or falling?
12. What part of the sentence usually becomes the nuclear stress?
13. How does intonation help to show attitude or emotion in spoken English?
14. What is the difference between intonation patterns in statements and intonation patterns in questions?
15. Why might a speaker use contrastive stress?
16. Give an example of a short statement with strong stress on a key word.
17. How can incorrect stress placement lead to misunderstandings?
18. What role does intonation play in signaling the end of a sentence?
19. How would you change your intonation if you want to sound uncertain vs. confident?

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Методи та освітні технології навчання

1. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Вправи на інтонацію: Студенти виконують комплекс тренувальних і комунікативних вправ, спрямованих на формування правильного інтонаційного оформлення висловлювань, засвоєння інтонаційних моделей та розвиток фонетичного слуху.

Вправи з наголосу та ритму: Виконання завдань на відпрацювання словесного,

фразового та логічного наголосу в поєднанні з ритмічною організацією англійського мовлення.

Фонетичний аналіз мовлення: Аналіз усних висловлювань та аудіоматеріалів з метою визначення інтонаційних елементів, типів наголосу та їх функцій.

Рольові ігри: Моделювання побутових і професійно орієнтованих ситуацій спілкування, у межах яких студенти застосовують інтонаційні засоби відповідно до комунікативного наміру.

2. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ

Дискусії: Обговорення запропонованих тем із акцентом на інтонаційну виразність мовлення, аргументацію та смислове виділення ключових елементів висловлювання.

Робота в парах і малих групах: Спільне виконання завдань, що сприяє активізації мовленнєвої діяльності та формуванню навичок взаємодії з використанням інтонаційних засобів.

Проектна робота: Підготовка, аналіз і презентація навчальних проєктів, спрямованих на дослідження інтонаційних патернів у різних типах речень та мовленнєвих ситуаціях.

Аналіз автентичних матеріалів: Робота з аудіо- та відеофрагментами з метою наближення навчального процесу до реальних умов усного мовлення.

Самоконтроль і самокорекція: Виконання вправ із самооцінювання власної вимови та інтонації з використанням запису мовлення.

Зарахування результатів неформальної освіти:

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №1 від 22.01.2025), під час проходження курсу результати навчання студентів, отримані у неформальній

освіті, з можливим перезарахуванням:

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;

- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті: тренінги, освітні й практичні курси, семінари й вебінари, літні / зимові школи тощо.

У процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці навчальної дисципліни.

Рекомендована література

● Основна

1. Громова О.П., Піддубна Л.М. Практична фонетика англійської мови. Частина 1: Навч. посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2019. 57 с.
2. Дворжецька М. П., Макухіна Т.В. Фонетика англійської мови. Нова Книга, 2005. 208с.
3. Курс практичної фонетики англійської мови: Практичний посібник / Укл.: Суродейкіна Т.В., Довгопола А.С., Ліннікова В.О. Чернівці, 2020. 146 с.
4. Курс практичної фонетики англійської мови: Практичний посібник / Укл.: Суродейкіна Т.В., Довгопола А.С., Ліннікова В.О. Чернівці, 2021. 188 с.
5. Паращук В. Ю. Теоретична фонетика англійської мови: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. Вінниця, НОВА КНИГА, 2005. – 240 с.
6. Суродейкіна Т. В. Практичний курс з фонетики англійської мови: словесно-фразовий рівень: методична розробка. Укладач: Т. В. Суродейкіна. Чернівці, 2019. – 104 ст.
7. Hancock M. English Pronunciation in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 200p.
8. Hancock M. Pronunciation Games. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. 108 p.
9. Hewings M. English Pronunciation in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 200p.

● Додаткова

10. James Linda. Get Rid of Your Accent: The English Pronunciation and Speech Training Manual. Business & Technical Communication Services, 2006. 136 стор.
11. Kelly G. How to Teach Pronunciation. Pearson Education Limited. Harlow. England, 2000. 154 p.

● Методичне забезпечення: робоча програма, силабус, методичний посібник